

16.06.2009

Jakelussa mainituille

**VARAUTUMINEN INFLUENSSA PANDEMIAAN,
TILANNEKIRJE 3; SUOJAINTEN VARASTOINTI**

Tartuntatautilain 6 ja 7 §:n sekä työturvallisuuslain 8, 15 ja 40 §:n perusteella sosiaali- ja terveysministeriö antaa sairaanhoitopiireille ja terveyskeskuksia ylläpitäville kunnille ja kuntayhtymille seuraavat ohjeet terveydenhuollon ammattihenkilöstön käyttöön tarkoitettujen henkilösuojainten varastoinnista. Suojaimet on tarkoitettu nykyiseen influenssapandemiaan ja muihin vastaaviin epidemioihin varautumiseen.

1. Tausta

Sosiaali- ja terveysministeriö kehotti kirjeillään 28.4.2009 no 231375 (tilannekirje 1) ja 6.5.2009 no 233784 (tilannekirje 2) sairaanhoitopiirejä ja terveyskeskuksia sekä kuntien sosiaalitoimea päivittämään valmiussuunnitelmansa mahdollisen uuden influenssaepidemian varalta sekä varautumaan monin käytännön toimin tulevaan tilanteeseen.

Tartuntatautilain 6 §:n mukaan tartuntatautien vastustamistyön yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle. Läänin alueella tartuntatautien vastustamistyön suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu lääninhallitukselle ja sairaanhoitopiirin alueella tartuntatautien vastustamistyön ohjaus kuuluu sairaanhoitopiirille. Kunnan velvollisuutena on tartuntatautilain 7 §:n mukaan järjestää alueellaan tartuntatautien vastustamistyö.

Kansallisen pandemiavarautumissuunnitelman (STM:n julkaisuja 2006:25) mukaan sairaanhoitopiirien tulee valmistella yhteistyössä lääninhallitusten ja kuntien kanssa terveydenhuollon alueelliset valmiussuunnitelmat. Lääninhallitukset, sairaanhoitopiirit sekä terveyskeskusta ylläpitävät kunnat ja kuntayhtymät huolehtivat siitä, että suunnitelmissa

kuvatuille toimille on riittävät edellytykset. Pandemiatilanne tai pandemiaa rajoittuneempikin epidemia edellyttää alueellisten valmiussuunnitelmien toimeenpanemiseksi tiivistä yhteistyötä erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon ja lääninhallinnon sekä yksityisen terveydenhuollon välillä.

2. Uuden influenssa A(H1N1) epidemian nykyvaihe

Maailmanlaajuinen uuden influenssa A(H1N1)- tilanne on WHO:n määrittämässä pandemiavaiheessa 6, mikä tarkoittaa, että maailmanlaajuisia leviämistä ei voida estää. On erittäin todennäköistä, että pandeeminen virus aiheuttaa laajoja epidemioita myös Suomessa. Tällä hetkellä kuva taudin vakavuusasteesta muistuttaa kausi-influenssaa. Taudin leviämistä ja vakavuudesta eri väestöryhmissä ei ole käytettävissä riittävästi tietoa, jotta epidemian kehitystä ja vaikutuksia pidemmällä aikavälillä voitaisiin varmuudella ennustaa. Tässä vaiheessa on syytä edelleen rakentaa ja ylläpitää valmiutta tartuntojen ehkäisemiseksi ja taudin leviämisen rajoittamiseksi.

Tartuntatautiasetuksen 2§:ssä olevaan yleisvaarallisten tartuntatautien luetteloon on lisätty influenssa A-viruksen ihmiselle uusi alatyppi H1N1. Kun tautitapauksia Suomessa todetaan siinä määrin, että epidemian leviämistä ei enää voida pysäyttää yksilöön kohdistuvilla toimenpiteillä, influenssa A(H1N1) poistetaan valtioneuvoston asetuksen muutoksella yleisvaarallisten tartuntatautien luettelosta.

Epidemiaa ja sen torjuntaa koskevia, jatkuvasti päivitettäviä tietoja ja ohjeita on sosiaali- ja terveysministeriön (www.stm.fi) ja THL:n (www.thl.fi) sivuilla.

3. Terveydenhuollon henkilöstön suojainten hankinta ja varastointi

Sosiaali- ja terveysministeriö on kirjannut kansalliset ohjeet terveydenhuollon henkilöstön suojautumisesta pandemiatilanteesta kansalliseen varautumissuunnitelmaan (STM 2006:25) sekä joulukuussa 2008 julkaistuun suojain- ja lääkevarautumistyöryhmän raporttiin (STM 2008:51). Näissä ohjeissa kuvattuja linjauksia henkilösuojainten käyttöä eri tilanteissa täsmennetään parhaillaan, ja niistä tullaan raportoimaan lähiviikkoina.

Suojaintyöraportin (STM 2008:51) suosituksen mukaisesti työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan kuuluva Huoltovarmuuskeskus (www.huoltovarmuus.fi) on osana kansallista pandemiavarautumista hankkinut terveydenhuollon ammattihenkilöstön käyttöön tarkoitettuja

hengityksen- ja silmäsuojaimia valtakunnallisena kokonaishankintana. Muiden suojainten hankinnoista vastaavat kunnat ja sairaanhoitopiirit. Tilatun tavaran toimitukset maahan ovat alkaneet, mikä edellyttää niiden varastoinnin nopeaa järjestämistä.

Edellisen tilannekirjeen linjauksesta poiketen sosiaali- ja terveysministeriö on sopinut Huoltovarmuuskeskuksen kanssa, että alueellisen ja paikallisen varautumisen tukemiseksi Huoltovarmuuskeskus toimittaa puolet omistamistaan ja hallinnoimistaan suojaimista jo ennen mahdollista pandemiaa sairaanhoitopiireihin sekä terveyskeskusta ylläpitäviin kuntiin ja kuntayhtymiin kuhunkin väestöpohjaan perustuvan laskelman mukaisen määrän. Näistä puolet on tarkoitettu erikoissairaanhoidon ja puolet perusterveydenhuollon käyttöön. Sairaanhoitopiirien ja alueiden terveyskeskusten tulee sopia keskenään suojainten tarkoituksenmukaisesta sijainnista paikalliset olosuhteet huomioon ottaen.

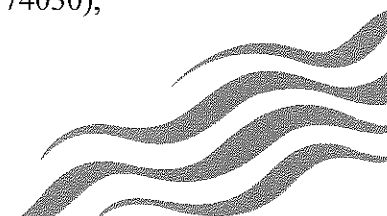
Valtion varmuusvarastoon hankitut suojaimet omistaa Huoltovarmuuskeskus, ja niiden käyttöönotosta pandemiatilanteessa päättää sosiaali- ja terveysministeriö. Sairaanhoitopiirit, terveyskeskusta ylläpitävät kunnat ja kuntayhtymät vastaavat vastaanottamiensa suojainten varastoinnin, kuljetuksen ja hallinnoinnin aiheuttamista kustannuksista.

4. Tarvittavat toimenpiteet

Terveydenhuollon ammattihenkilöstön suojautumiseen tarkoitettujen henkilösuojainten alueellisen jakelun ja varastoinnin varmistamiseksi sosiaali- ja terveysministeriö edellyttää, että sairaanhoitopiirit ja terveyskeskukset ryhtyvät välittömästi oheisen Huoltovarmuuskeskuksen suojainten varastointia koskevan ohjeen mukaisiin toimenpiteisiin. Lisäksi ministeriö kehottaa sairaanhoitopiirejä sekä terveyskeskuksia ylläpitäviä kuntia ja kuntayhtymiä:

- 1) nimeämään sairaanhoitopiirin ja varmuusvarastoja ylläpitävän terveyskeskuksen suojainten varastoinnin yhteyshenkilön sekä ilmoittamaan tämän yhteystiedot Huoltovarmuuskeskukselle, sairaanhoitopiirin ja terveyskeskusten tartuntataudeista vastaaville lääkäreille sekä lääninhallitukselle,
- 2) sopimaan keskenään suojainten tarkoituksenmukaisesta varastoinnista alueellaan paikalliset olosuhteet huomioon ottaen,
- 3) toimittamaan Huoltovarmuuskeskuksen edellyttämät sopimukset ja raportit kohdassa 1 mainituille tahoille.

Lisätietoja antavat
lääkintöneuvos Merja Saarinen, STM (puh. 09-160 74030),

lääkintöneuvos Jouko Söder, STM (puh. 09-160 74363),
ylilääkäri Olli Haikala, STM (puh. 09-160 73214) tai
valmiusasiainmies Riku Juhola, Huoltovarmuuskeskus
(puh. 01060 51043).

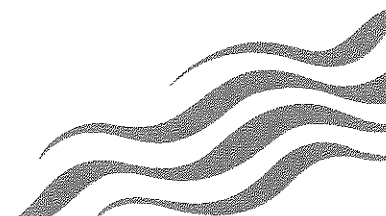
Kansliapäällikkö

Kari Välimäki

Lääkintöneuvos

Merja Saarinen

- LIITE Suojainten alueellisen varmuusvarastoinnin järjestäminen ja hallinnointi, Huoltovarmuuskeskus 12.6.2009
- JAKELU Sairaanhoidopiirit
Ahvenanmaan maakunta
Kunnat
Terveyskeskukset ja kansanterveystyön kuntayhtymät
Kuntien sosiaalitoimi
- TIEDOKSI Valtioneuvoston kanslia
Kansliapäälliköt ja valmiuspäälliköt
Sosiaali- ja terveysministeri Liisa Hyssälä
Peruspalveluministeri Paula Risikko
STM:n osastot ja erillisyyksiköt
Maaherrat
Lääninhallitukset
Suomen Kuntaliitto
Huoltovarmuuskeskus
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Lääkelaitos
Työterveyslaitos
Valvira
Lääkäripalveluyritysten yhdistys

LIITE

Huoltovarmuuskeskus

12.6.2009/RJ

VALTION VARMUUSVARASTON SUOJAINTEN ALUEELLISEN VARMUUSVARASTOINNIN JÄRJESTÄMINEN JA HALLINNOINTI

KÄYTÄNNÖN TOIMENPITEET

- 1) Sairaanhoidopiiriä ja terveyskeskusta ylläpitävää kuntaa tai kuntayhtymää pyydetään nimeämään suojainvarastoinnin pandemiavarautumisen yhteyshenkilö 24.6.2009 mennessä.
- 2) Sairaanhoidopiirin yhteyshenkilön tehtävänä on:
 - a. lähettää yhteystietonsa (nimi, tehtävä, organisaation nimi, postiosoite, sähköpostiosoite, puh ja gsm) ja vastaavat tiedot varahenkilöstä sähköpostitse Huoltovarmuuskeskukseen osoitteella: riku.juhola@nesa.fi Tämän jälkeen Huoltovarmuuskeskus lähettää yhteyshenkilölle tiedon koko sairaanhoidopiirin alueelle toimitettavan tavaran määrästä sekä sopimuslomakkeen sähköisessä muodossa.
 - b. kirjata sairaanhoidopiirin varmuusvarastointisopimuksen tiedot (varaston ylläpitäjä, varaston osoite sekä tavaran määrä ja laatu) sopimuslomakkeeseen
 - c. toimittaa sopimuslomake allekirjoittamista varten sairaanhoidopiirin johdolle (2 alkuperäiskappaletta)
 - d. toimittaa Huoltovarmuuskeskuksen sopimuslomake varmuusvarastointiin osallistuvien terveyskeskusten yhteyshenkilöille
 - e. kerätä alueensa terveyskeskusten allekirjoitetut sopimukset ja lähettää ne mieluiten yhdessä erässä sairaanhoidopiirin oman sopimuksen kanssa Huoltovarmuuskeskukseen edelleen allekirjoittamista varten 15.7.2009 mennessä. Huoltovarmuuskeskus palauttaa toisen sopimuskappaleen yhteyshenkilölle, joka jakaa ne edelleen alueellaan sopimukset tehneille terveyskeskuksille.
 - f. pitää kirjaa sairaanhoidopiirin alueella olevista suojainten varmuusvarastointiin osallistuvista terveyskeskuksista ja niiden varmuusvarastoista
 - g. lähettää vuosittain joulukuun viimeisen päivän tilanteen mukainen luettelo sairaanhoidopiirin alueella olevista pandemian varalta hankituista Huoltovarmuuskeskuksen omistamista varmuusvarastoista ja niiden yhteyshenkilöistä Huoltovarmuuskeskukselle tammikuun loppuun mennessä.

3) Terveyskeskuksen yhteyshenkilön tehtävänä on:

- a. lähettää yhteystietonsa (nimi, tehtävä, organisaation nimi, postiosoite, sähköpostiosoite, puh ja gsm) ja vastaavat tiedot varahenkilöstä sairaanhoitopiiriin yhteyshenkilölle
- b. vastaanottaa sairaanhoitopiiriin yhteyshenkilöltä Huoltovarmuuskeskuksen sopimuslomake, kirjata siihen varmuusvarastointisopimuksen tiedot (varaston ylläpitäjä, varaston osoite sekä tavaran määrä ja laatu) ja toimittaa se allekirjoittamista varten terveyskeskuksen johdolle (2 alkuperäiskappaletta) sekä toimittaa allekirjoitettu sopimus sairaanhoitopiiriin yhteyshenkilölle
- c. pitää kirjaa terveyskeskuksensa suojainten varmuusvaraston tilanteesta
- d. lähettää vuosittain joulukuun viimeisen päivän tilanteen mukainen luettelo terveyskeskuksensa alueella olevista Huoltovarmuuskeskuksen omistamista varmuusvarastoista sairaanhoitopiiriin yhteyshenkilölle tammikuun puoliväliin mennessä
- e. ilmoittaa sairaanhoitopiiriin yhteyshenkilölle, jos terveyskeskuksen varmuusvaraston osoite tai terveyskeskuksen yhteyshenkilö muuttuu

VARASTOINTI

Toimitettavasta tavarasta puolet varastoidaan sairaanhoitopiiriin varastotilaan ja puolet hajautetaan alueellisen väestöpohjan ja suunnitelman mukaan terveyskeskuksiin.

Varastoija vastaa siitä, että varmuusvarastoidut materiaalit varastoidaan asianmukaisissa tiloissa. Varastointitilan tulee olla kuiva, normaalin huoneilman lämpöinen sekä hyvin ilmastoitu. Varastointitila pidetään mahdollisimman himmeänä tai pimeänä. Tavara säilytetään lavoilla tai hyllyillä avaamattomissa kartongeissa. Ennen varastoinnin aloittamista tarkistetaan varastotilassa mahdollisesti kulkevien vesi-, viemäri- ja lämpöjohtojen kunto.

Varastointi edellyttää varmuusvarastointisopimuksen tekemistä.

Tavaran hankkii ja omistaa Huoltovarmuuskeskus. Huoltovarmuuskeskus ei suorita korvausta tavaran varastoinnista. Tavaran käyttöönotto edellyttää sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön päätöstä.

VARMUUSVARASTON KIERRÄTYS JA VARASTOINTI TAVARAN VANHENEMISPÄIVÄN JÄLKEEN

Varastot pyritään kierrättämään. Koska kierrätysmahdollisuus on vähäinen tai sitä ei ole ollenkaan, tavaran varastoija ei vastaa kaupallisesti vanhentuneen tavaran mahdollisesta arvosta menetyksestä. Vanhentunut tavara säilytetään asianmukaisesti myös vanhentumispäivämäärän jälkeen. On todennäköistä, että tavara säilyy teknisesti käyttökelpoisena huomattavasti pidempään kuin pakkauksiin on merkitty, jopa 10-15

vuoden ajan. Tuotteiden teknisestä säilyvyydestä ja käytettävyydestä
Huoltovarmuuskeskus teettää tarvittavat testit.

VARMUUSVARASTOITAVA MATERIAALI

Kirurginen maski, FFP3 hengityssuojain, FFP2 antiviraalinen hengityssuojain , FFP2
hengityssuojain sekä silmiä ja kasvoja suojaava visiiri.

VARASTOTILAN TARPEEN ARVIOINTI

Varmuusvaraston tilan tarve on noin 4-5 lavaa per 10 000 väestöpohjan asukasta.

TAVARATOIMITUKSET

Tavaratoimitukset alkavat kesän 2009 aikana sopimusten allekirjoitusten jälkeen.

LISÄTIETOJA

Huoltovarmuuskeskuksen suojaimien varmuusvarastoinnin yhteyshenkilö on
valmiusasiamies Riku Juhola, sähköposti riku.juhola@nesa.fi puh 01060 511036 tai
gsm 040-5107080.